

Folketinget
Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik
Christiansborg
1240 København K

Udlændingeafdelingen

Dato: 1. august 2014
Kontor: Kontoret for Humanitært
ophold og udsendelser
Sagsbeh: Ditte Refsgaard
Sagsnr.: 2014-0032-1378
Dok.: 1248994

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 640 (Alm. del), som Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik har stillet til justitsministeren den 11. juli 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Karen Hækkerup

/

Moya-Louise Lindsay-Poulsen

Spørgsmål nr. 640 (Alm. del) fra Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik:

”Under henvisning til artiklen i Berlingske den 11. juli 2014 ”Professor: Ministerium presser læger i asylsager” bedes ministeren redegøre for ministeriets ageren på området og anklagerne om pres på læger generelt. Desuden bedes ministeren redegøre for den omtalte sag, hvor det angives, at en læge presses til at ændre medicin, samt oplyse, hvad ministeren vil gøre for, at den slags ikke sker i fremtiden.”

Svar:

1. Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik har anmodet om Justitsministeriets bemærkninger til en artikel i Berlingske den 11. juli 2014 vedrørende ministeriets brug af lægelige oplysninger i behandlingen af sager om humanitær opholdstilladelse.

Der henvises i artiklen til professor i Indvandrermedicin Morten Sodemanns rapport ”Justitsministeriets brug af lægelige oplysninger i sager om humanitært ophold i Danmark”, som er offentliggjort den 10. juli 2014.

Det kan om Morten Sodemanns rapport oplyses, at det fremgår, at formålet med rapporten er at påpege den omfattende forskelsbehandling, som ansøgere udsættes for på mange forskellige planer, at beskrive Justitsministeriets tydeligt selektive udvælgelse og fortolkning af lægelige og helbreds-mæssige oplysninger samt at beskrive, hvordan ministeriet ignorerer oplysninger i beslutningsgrundlaget og stopper indsamlingen af informationer, når ministeriets mål om hjemsendelse af ansøger kan begrundes. Videre fremgår det, at rapporten skal give et indblik i, hvordan ministeriet ved sin sprogbrug, interaktion og praksis påvirker læger og advokater til at forfatte defensive og uforpligtende erklæringer.

Rapporten er udfærdiget på baggrund af 13 konkrete sager, som forfatteren har analyseret ud fra patientjournaler samt tilhørende dokumenter vedrørende den pågældendes ansøgning om humanitær opholdstilladelse, herunder korrespondance mellem læger, advokater og Justitsministeriet.

1.1. Justitsministeriet kan generelt oplyse, at der efter ansøgning kan meddeles humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, til en udlænding, der uden for de i udlændingelovens § 7, stk. 1 og 2 (asyl), nævnte tilfælde befinder sig i en sådan situation, at væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at meddele opholdstilladelse.

En helbredsbetingsbeting humanitær opholdstilladelse forudsætter, at udlændingen lider af en meget alvorlig behandlingskrævende sygdom (sygdomskriteriet). Derudover stilles der som altovervejende udgangspunkt krav om, at behandling ikke er tilgængelig i ansøgerens hjemland (kriteriet om fravær af behandlingsmuligheder i hjemlandet), før der meddeles en helbredsbetingsbeting humanitær opholdstilladelse.

Det fremgår af udlændingelovens § 9 b, stk. 3, at meddelelse af helbredsbetingsbeting humanitær opholdstilladelse er betinget af, at udlændingen fremlægger nødvendig dokumentation for sine helbredsforhold. Det er i forarbejderne til bestemmelsen præciseret, hvilke lægelige oplysninger der er nødvendige for, at Justitsministeriet kan træffe afgørelse i sager om helbredsbetingsbeting humanitær opholdstilladelse. Præciseringen er sket i form af en liste, der tydeligt angiver, hvilke oplysninger der er nødvendige. Listen er optrykt som bilag 1 til lovforslag nr. L 188 af 26. marts 2010 og er tillige gengivet i notat om praksis for meddelelse af humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, af 1. august 2010, side 6 f.

På den baggrund indhenter ansøgeren typisk en lægelig udtalelse vedrørende den pågældendes aktuelle helbreds mæssige tilstand og behandlingsbehov og indsender udtalelsen til Justitsministeriet til brug for sagens behandling. En sådan udtalelse vil ministeriet – for så vidt angår de nævnte oplysninger om helbred og behandlingsbehov – som udgangspunkt lægge oprøvet til grund ved vurderingen af, om sygdomskriteriet må anses for opfyldt.

Såfremt sygdomskriteriet må anses for opfyldt, og sygdommen aktuelt er behandlingskrævende, vil Justitsministeriet gennem MedCOI eller en dansk repræsentation i det pågældende land indhente oplysninger om behandlingsmulighederne i hjemlandet til brug for vurderingen af, om kriteriet om fravær af behandlingsmuligheder i hjemlandet ligeledes må anses for opfyldt. Ministeriet kan i den forbindelse endvidere inddrage oplysninger fra både det pågældende lands myndigheder og fra internationale organisationer som WHO og UNCHR. Herudover kan Udlændingestyrelsen på fact-finding missioner ligeledes indhente oplysninger om behandlingsmuligheder i hjemlandene.

1.2. Det anføres bl.a. i den nævnte artikel i Berlingske, at det er fornemmelsen, at Justitsministeriets opdrag er at skaffe point nok til, at patienten kan sendes hjem. Dette er i Morten Sodemanns rapport uddybet med, at

ministeriet selekterer i lægelige oplysninger og oplysninger fra MedCOI om behandlingsmuligheder i hjemlandet. I rapporten anføres det i den forbindelse, at ministeriet kun anvender oplysninger, der kan understøtte, at der ikke meddeles humanitær opholdstilladelse, eller at forlængelse af en midlertidig opholdstilladelse nægtes.

Justitsministeriet kan hertil oplyse, at ministeriet tager alle lægelige oplysninger og oplysninger om behandlingsmuligheder i hjemlandet i betragtning, når de konkrete sager om humanitær opholdstilladelse skal afgøres. Dette vil i nogle tilfælde føre til, at der meddeles humanitær opholdstilladelse eller forlængelse af en allerede meddelt opholdstilladelse, mens det i andre tilfælde vil føre til afslag eller nægtelse af forlængelse af opholdstilladelsen.

Justitsministeriet finder, at det i den forbindelse er væsentligt at være opmærksom på, at det følger af både forarbejderne til udlændingelovens § 9 b, stk. 1, og fast praksis, at det vil have undtagelsens karakter, at der kan meddeles humanitær opholdstilladelse, og at reglen om humanitær opholdstilladelse i udlændingelovens § 9 b, stk. 1, således er tiltænkt et snævert anvendelsesområde.

Det skal i øvrigt bemærkes, at Justitsministeriet som andre offentlige myndigheder er underlagt en række grundlæggende forvaltningsretlige principper, herunder officialprincippet og princippet om saglig forvaltning, og at det derfor påhviler ministeriet at oplyse sagerne om humanitær opholdstilladelse i tilstrækkeligt omfang og at afgøre dem under inddragelse af saglige hensyn.

Der er på den baggrund efter Justitsministeriets opfattelse naturligvis ikke tale om, at ministeriet usagligt selekterer i sagens oplysninger og i øvrigt kun anvender oplysninger, der kan understøtte, at der ikke meddeles humanitær opholdstilladelse, eller at forlængelse af en midlertidig opholdstilladelse nægtes.

1.3. Det anføres endvidere i artiklen, at Justitsministeriet i forbindelse med sagsbehandlingen presser og intimiderer lægerne til at ændre deres lægeerklæringer i en retning, der tillader ministeriet at sende asylansøgerne hjem. Dette er i rapporten uddybet med, at ministeriet bl.a. intimiderer læger med gentagne henvendelser med krav om stillingtagen til diagnostiske ændringer, dosisændringer, præparatudskiftninger mv., hvorved ministeriet stiller spørgsmålstegn ved lægens faglige kunnen og dømmekraft.

Som det fremgår ovenfor punkt 1.1, er meddelelse af helbredsbetingsbetinget humanitær opholdstilladelse betinget af, at udlændingen fremlægger nødvendig dokumentation for sine helbredsforhold. Der er i den forbindelse som nævnt udarbejdet en liste over nødvendige lægelige oplysninger i sager om humanitær opholdstilladelse, som i punktform angiver, hvilke oplysninger der er nødvendige.

Hvis samtlige punkter på listen er besvaret, vil ansøgerens helbredsforhold normalt være belyst i nødvendigt omfang, og Justitsministeriet vil i langt de fleste tilfælde kunne træffe afgørelse i sagen på baggrund heraf, mens en mangelfuld besvarelse af listens punkter kan føre til, at ansøgningen om humanitær opholdstilladelse vil blive afslået. Punkterne på listen over de nødvendige lægelige oplysninger skal besvares i forbindelse med behandlingen af den oprindelige ansøgning om helbredsbetingsbetinget humanitær opholdstilladelse, sager hvor der ansøges om genoptagelse af sagen og i efterfølgende ansøgninger om forlængelse af en meddelt humanitær opholdstilladelse. Det er i den forbindelse ansøgerens ansvar at gøre lægen bekendt med listen.

Som anført lægger Justitsministeriet som udgangspunkt de lægelige oplysninger uprøvet til grund ved vurderingen af, om sygdomskriteriet må anses for opfyldt. Der kan erfaringsvist imidlertid være behov for at anmode om præciserende lægelige oplysninger, såfremt der eksempelvis ikke er svaret fyldestgørende på et eller flere af punkterne på den ovennævnte liste, ligesom der i nogle tilfælde kan være behov for at indhente lægelige oplysninger om, hvorvidt et præparat kan erstattes med et præparat, der er tilgængeligt i hjemlandet.

Der er på den baggrund efter Justitsministeriets opfattelse således ikke tale om, at ministeriet presser og intimiderer lægerne eller stiller spørgsmålstegn ved lægens faglige kunnen og dømmekraft, når ministeriet i visse tilfælde anmoder om supplerende lægelige oplysninger til brug for behandlingen af sager om humanitær opholdstilladelse.

1.4. Det anføres ligeledes i artiklen, at Justitsministeriet gradvist ekspanderer sig ind på lægernes fagområde og foretager egne lægelige vurderinger i forbindelse med sagsbehandlingen. Det anføres i den forbindelse i rapporten, at ministeriet foretager lægelige vurderinger, som er helt uforsvarlige, og som for en læge ville føre til påtale og registrering for alvorlig lægefejl i Sundhedsstyrelsen.

Som anført ovenfor under punkt 1.1. lægger Justitsministeriet som udgangspunkt de lægelige oplysninger uprøvet til grund, når det skal vurderes, om sygdomskriteriet må anses for opfyldt, idet ministeriet ikke har den faglige kompetence til at foretage egne lægelige vurderinger. Det er bl.a. på denne baggrund, at der kan være behov for at indhente supplerende lægelige oplysninger mv. for herved at få ansøgerens helbredsforhold og behandlingsbehov belyst i nødvendigt omfang, jf. herom ovenfor punkt 1.3.

Der er således efter Justitsministeriets opfattelse ikke tale om, at ministeriet foretager egne lægelige vurderinger i forbindelse med behandlingen af sager om humanitær opholdstilladelse.

1.5. Det anføres endeligt i artiklen, at Justitsministeriet i henhold til egne retningslinjer kan udtale, at en læge er personligt engageret og herefter trumfe lægens erklæring. Dette er i rapporten uddybet med, at ministeriet hyppigt udelader lægelige oplysninger, hvis ministeriet finder, at lægen har en for ensidig vurdering i sagen eller er personligt engageret.

Som anført ovenfor under punkt 1.1. lægger Justitsministeriet som udgangspunkt de lægelige oplysninger uprøvet til grund, når det skal vurderes, om sygdomskriteriet må anses for opfyldt. En erklæring fra en læge, hvori lægen har engageret sig personligt i sagen på en sådan måde, at der kan rejses tvivl om, hvorvidt erklæringen er udtryk for en uvildig bedømmelse af ansøgerens helbredstilstand, kan imidlertid ikke lægges til grund. Dette fremgår af bemærkningerne til lovforslag nr. L 152 af 28. februar 2002, lovforslag nr. L 188 af 26. marts 2010 og er tillige gengivet i notat om praksis for meddelelse af humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, af 1. august 2010, side 10 f.

I tilfælde, hvor der kan rejses tvivl om, hvorvidt en lægelig erklæring er udtryk for en uvildig bedømmelse af ansøgerens helbredstilstand, ses der således bort fra erklæringen, og ansøgeren anmodes om at fremkomme med en ny lægelig erklæring.

Det sker dog kun ganske sjældent i praksis, at Justitsministeriet på den baggrund anmoder ansøger om at fremkomme med en ny lægelig erklæring.

Der er på den baggrund efter Justitsministeriets opfattelse således ikke tale om, at ministeriet i henhold til egne retningslinjer kan udtale, at en læge er personligt engageret og herefter trumfe lægens erklæring.

2. I den nævnte artikel i Berlingske – og i det rejste spørgsmål fra Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik – er der henvist til en konkret sag om humanitær opholdstilladelse.

Justitsministeriet har ikke med sikkerhed kunnet identificere sagen ud fra oplysningerne i artiklen. Såfremt ministeriet modtager oplysning om, hvilken sag der henvises til, er ministeriet naturligvis indstillet på at redegøre nærmere for sagen i et fortroligt svar til Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik, såfremt der stilles et skriftligt spørgsmål fra udvalget med en anmodning herom.